

מעיד על קירבת הכרך. רק מים, מדבר ופירמידות וחפזרים... שוב ארטנוות
בהוך העצים. ערבים רוכבים על חמורים ואירופיים נישאים בתוך אוטומובילים.
והנה הנילוס טוב משמאלנו, מימין ארטנוות וגינות. עיר גנים נהדרת
הנקראת "רחוב גיזה". אנו עוברים לפני גן-החיות ופונים מערבה-דרומה.

ממזרח ~~הנה~~ נמתח היאור? ומעברו שמאלנו משתרעים רכסי גבעות. אפן
מתקרבים לפירמידות, הסראם רץ, אנו פונים ל מערבה. תעלות מים
חותכים את דרכנו משני עברי הדרך שדרות גנים, בתים, חליפות. אויר
קריר נעים מנסב ובמלוא חזי אני נושם אויר הבריא של שדות קהירו.
קמו הבתים ושדות ירק זרועים פה ושם. תכרים עד המדבר. האופק
נשען על ההרים האפורים. אנו נישאים ישר לקראת הפירמידות ובעטה רגעים
לפני הש הגענו לפירמידות. בשבע-החצי

בשבע וחצי שבנו. עלינו קצת על הפירמידה הגבוהה, אך מפני שהיום כבר פנה
והשמש עמדה לשקוע, לא יכלנו לעלות על ראש ההר ~~הגדול~~ את הספינקס
והפירה שאצלו. אח"כ נכנסנו לתוך המערה של הפירמידה. יורדים
בלי מדרגות, אך יש חצבים וכסמכים להאחז בהם. המנהרה צרה מאד ומוכרחים
לזחול בלי יכולת לישר את הגוף אפילו עד החצי. אחר כך זוחלים במנהרה
אפקית ואז היא נעשית קצת גבוהה עד שאפשר בכפיפת הראש ללכת זקוף ושוב
עולים במנהרה ובאים לחדר הצוב. מחוסר אויר נעשית הנשימה כבדה מאד.

[2.4.1915] יח' ניסן צהרים - אנו נוסעים להלואן. עברנו תחנות אחדות. מצד אחד כפר,
מרחוק משחיר יער ומהצד השני סמך לפסי הברזל משתרע המדבר. עקבות של
חפירות. גבעות חול מוקשה וחרב. גן-עדן ומדבר משמשים בערבוביה. פתאום
מרחוק מאחורי האוזים נשקפות אלינו שלל פירמידות. בתוך כל הנוף המשונה
היחיד במינו הזה מזדקרת כעצנה גבר והעשן מתכר ועולה בין הקלים.
אחרי תחנת מנצרה עזרת הרכבת את המדבר. רק מרחוק מוריק ~~ההר~~ יער
מוקף חול.... ומראה של הפירמידות מלווה אותנו כל הדרך. פתאום מתרוממות
גבעות חול ומסתירות מעינינו את כל הפחזה. מהגלה היער הצומח בתוך ערבת
חול, וגם לשמים צבע של חול.

[3.4.1915] יט' ניסן - שבים לאלכסנדריה. אמש ראינו את בנטויץ - מורה בבית-ספר לש
למספכים בקהירו. הוא בדעה זו שאנו צריכים לנסוע מקודם לאנגליה.

[5.4.1915] כ"א ניסן. ראינו בבוקר את אס-נגר. בשם חברי עז הועד הוא מוסר לנו
שהם מסכימים לנסיעתנו. בצהרים יחלט הדבר.

ע"ד הועד הזמני באלכסנדריה. אחרי הגירוש התחילו אנשי המקום להתעניין
בזה. נשכר בשביל הפליטים מלון "מטרופול". אז גם גלוסקין וליבוביץ
התערבו. משכו את הקונסול הרוסי שנתן סכום ידוע. טלגרפו לאודיסה
ולפטרבורג ונתקבלו סכומים קטנים לעזרה הראשונה. זה לא הספיק. הקונסול
לא רצה לעזור יותר. אז פנתה הקהלה המקומית לשלטונות המצרים שיקחו
את העניין על עצמם. נוסד ועד תחת נשיאות שר הפלך זיור-פאסאה בהסתתפות

הקונסולים (הרוסי, צרפתי, אנגלי, ספרדי) והרב המקומי. הממשלה המקומית קבלה את הצבר על עצמה בחשבה שהממשלות המעונינות ישלמו אחר כך את ההוצאות. הממשלה נתנה מעונות ואכל - הגונים, וכל הפקידים והעובדים בענין זה היו יהודים מלבד הורנבלואיר. נתנו $\frac{1}{2}$ מן הסינטיס. הקונסול הרוסי לא נתן מנוח לצעירים ודרש שילכו לצבא ברוסיה. מעצורים אלה מצד הקונסול הוסרו רק משעה שהשלטון בדמות מנסול המצביא הראשי, הציע שיורסד גרוד של יהודים שיעבדו בצבא האנגלי במקום הרוסי במדבר עבודה וסרנספורט. לא ידוע אם היה הסכם בין הממשלה הרוסית והאנגלית, אך מאז חדל הקונסול הרוסי מהציק. הדרגה החדשה היתה סאלת התלבשת. נוסדה ועדה מיוחדת שדאגה ללבנים ובגדים בשביל הפליטים. נערך נשף סינטיס (כשנתברר שתפקיד הקונסול הרוסי נגמר). יחד עם הועד בראשות המנסול נוסד ועד של עסקנים צבוריים בשביל לתת עזר לפליטים - ביחוד לאלה שאינם גרים במקומות הנזכרים, ביחוד בעלי המשפחות. הם מקבלים תמיכה מאת הועד. הועד עוזר לצעירים שלא נכנסו לגרוד בהמצאת עבודה ובסיוע בשעת חוסר העבודה בדמות של תמיכה. בשביל המצאת עבודה נוסדה ועדה העוזרת כצד אחר ליחידים ומאידך היא מסדרת קבוצות של עבודה. נסתדרה קבוצת גרים ואחר זה - כורכים ונסדלרים. עכשיו מסדרים קמח מלווה לתת חלואה לאלה שצריכים להסתדר פה לפי שעה. מלווים עד 100 פרנק לאיש הרוצים להתעסק במסחר, באומנות, ובקרוב אפשר יהיה לתת עד 200 פר. באו בדברים עם אנשים בקהירו שימצאו לצעירים עבודה חקלאית, לצעירים הרוצים להסתלם בעבודה על סנת לשוב לא"י. יש שמקבוצה של 7 איש העובדים במשתלה ועכשיו אפשר יהיה קבוצה הגונה של 30 איש לאחוזת אחת. לפסה יסדרו תמיכה חגיגית. הוסיף לעזרת הממשלה מה שצריך לחב.

בין הפליטים היותר מרובים הם פליטי יפא, בשלכת אלפים, מירושלים 1200, השאר מחיפה ועוד. בכלל נמצאים עכשיו 4500 ונסעו כ-900 איש, רום ארצי-ישראליים ו המקוים לשוב. אך רבים אינם ^{חיוני} ~~אלא על~~ החלוקה (מהירושלמיים). בין אנשי יפו יש גם בני החלוקה וגם הרבה צעירים שבאו זה לא כבר לא"י על מנת לעבוד אולם שלא הספיקו להכות שרשים בקרקע. בין הפליטים אף אין כלל אכרים. גם פועל המושבות אין כמעט, מלבד פועלי פתח-תקוה.

פעם נתעוררה פה אגייטציה ללכת לאוסטרליה - אך נתבטלה אחר כך.

מלגדון קבלו 22.000, מפרברבורג 25.000, מברון רוסטילד 10.000. המסרד של שלשה (גלוסקין, לבונטין ואכינוגר) משתדל לשמור על הכסף לזמן שיוכלו הפליטים לשוב לא"י. אלמלא הכמסלה המקומית היה עולה ליום 2500 פר. כי יש 5000 איש שמהם נתמכים 4500. החג עלה 12.000 פרנק. בחודש רגיל מוציא הועד 15.000 - 20.000 פר. מלבד הוצאות הכמסלה. נמצא עכשיו בידי הועד כ-60.000 פר'. הועד רוצה להניח למסמרת כ-40.000 פר' בשביל הסיבה לא"י, באופן שנשאר ביד כעשרים אלף פר'.

בקהירו אספר 30.000-40 פר'. הם תומכים עכשיו בחתשים איש. הועד המקומי רוצה

להשיג את הכסף מהעמדה הקהירי.

בין הבאים יש כ-250 בני הישיבה בירושלים. בשבילם נערכה ישיבה באמצעות פלוצקי. יש 600 ילד הלומדים. הועד השיג להם מורים. היו 10 מורים, מהם נכנסו לגדוד 11.

בסיס הפהרון העברי של שאלת א"י.

- (1) זכויות העם העברי בא"י בתור מולדת
- (2) חוסר כשרון התושב העיקריים לפתח הארץ
- (3) תפקיד היהודים בהרכת המצב הכלכלי והתרבותי של א"י
- (4) צמיחת כחות להכנסת הממשלה בהשפעת הישוב העברי.
- (5) העדר אלכנכים קולוניזציוניים קולטוריים אחרים מלבד היהודים.
- (6) כשרון יהודי א"י להנהגה עצמית
- (7) מיעוט הישוב הארצי-ישראלי
- (8) הכשרת הארץ לקולקטיב לחקלאות אינטנסיבית שהיהודים הראו בה את כשרונם.

אלכסנדריה, כ"ג ניסן. [7.4.1915]

בחוק תשובה על הטלגרם שנשלח ע"י הועד האלכסנדרוני ביום כ' ניסן לצ'לנוב, נתקבלה היום תשובה. לא מיעצים (ניכס ראשואם). סופס הטלגרם היה: בן-צבי, בן-גוריון עומדים ללכת לאנגליה בסביל פרופוגנדה ואגיסציה - אם תקבלה, שת טלגרפו 35 לא"פ. האניה לאטריקה הפליגה היום. אלכסנדר נסע באניה זו ואנחנו לפי טעה נשארו קרחים מכאן וככאן. אנו חושבים עכשיו לטלגרף ישר לאטריקה בדבר נסיעתנו והבטף הדרוש למטרה זו.

כה" ניסן, אלכסנדריה. [9.4.1915]
מאלכסנדריה נשלחו כבר לא"י 70,000 פונט (לפי דברי גלוסקין).

אלכסנדריה, ד"איר. [18.4.1915]

אתמול נסע ספה הגדוד-450 איש. מלבד זה דרשה הממשלה עוד עובדים, תלמידים, ביחוד סבלים. נרצמו 150 איש. כמאה ועשרים מהפליטים, ויהרם מהמקומיים. כפי שמספרים, לקחו את האנשים כמעט באלקות. בשעה שמענו אותם על האניה לא נתנו להחראות אפילו את נשיהם ומשפחותיהם.

ז' איר. [21.4.1915]

סוף סוף אני עוזב את מצרים. קשה יציאת מצרים קקריעת ים-סוף. היום בשעה 4 אני מפליג באניה דרך יוון לעולם החדש, אם רק איזה עכובים חדשים לא יפריעו. מתחילה פרשה חדשה של נידודים וכלאים.

לפני נסיעתנו שמענו ידיעה משמחת. מניה יצאה זכאית מבי"הר ונשלחת לסיוס.